

Datum: 27.2.2020.
Broj: 02-06-786

Svim medijima, dostavlja se

Najveći broj prijava korupcije na državnu upravu i pravosuđe, smanjen broj prijava zviždača

Banja Luka, 27. februar 2020. – Transparency International u BiH (TI BiH) postupao je u 173 predmeta korupcije putem Centra za pružanje pravne pomoći u borbi korupcije, a građani su uputili više od hiljadu poziva na besplatnu liniju za prijavu korupcije 0800 55555. Najveći broj prijava korupcije odnosio se na dva sektora: **državna uprava i pravosuđe** (55%). Prijavioci su najčešće lica koja su u statusu žrtve ili svjedoka (preko 80% njih), a značajno je smanjen broj prijava koje su podnijeli tzv. zviždači. To upućuje na to da građani i dalje nemaju povjerenje u postojeće pravne mehanizme zaštite lica koja prijavljuju korupciju iz svog neposrednog radnog okruženja.

Posebno zabrinjava što se sve veći broj prijava odnosi na pojave flagrantnih kršenja osnovnih ljudskih prava i sloboda, kao što je pravo na slobodu kretanja. Izdvaja se slučaj aktivista grupe „Pravda za Davida“ (PZD) gdje se pojavljuju sumnje na korupciju u najvišim policijskim strukturama. TI BiH je pomagao aktivistima PZD u sastavljanju zahtjeva za zaštitu Ustavom zajamčenih prava protiv direktora policije kao rukovodećeg lica koji je upravljao aktivnostima policijskih službenika koji su ovim licima branili kretanje oko centralnog hrama u Banjaluci.

Građani su u svojim prijavama isticali sumnje na netransparentno trošenje novca, neefikasan rad uprave, dugotrajne sudske postupke, neprofesionalno ponašanje sudija i tužilaca, ali i na sukob interesa izvršnih funkcionera i izabраниh predstavnika. TI BiH je u 2019. godini dobio čak 19 upravnih sporova u postupcima za ostvarivanje prava na pristup informacijama. Najčešći razlozi vođenja ovih sporova su odbijanje institucija da uopšte primjenjuju Zakon o slobodi pristupa informacijama, ćutanje uprave, nezakonito pozivanje na zaštitu ličnih podataka, itd. Ovi sporovi su bitni jer TI BiH dolazi do saznanja o korupciji u velikom broju predmeta na osnovu informacija u posjedu javnih organa.

TI BiH je u 2019. godini podnio čak 7 krivičnih prijava protiv službenih i odgovornih lica zbog osnova sumnje da su počinili krivična djela korupcije. Prijave su se najčešće odnosile na zloupotrebu položaja ili ovlašćenja, a dio se odnosio na javna preduzeća koja nisu sprovodila postupke javnih nabavki („Sarajevoputevi“ d.d), ili su ih nezakonito sprovodili (Rudnik i termoelektrana „Gacko“, Rudnici „Kreka“). Jedna prijava se odnosila i na sukob interesa koji nije razriješila direktorica JKP VITKOM d.o.o. Vitez koja je u vrijeme imenovanja obavljala i dužnost opštinske vijećnice.

Po prijavama TI BiH, poništena su dva konkursa u kojem su utvrđene nezakonitosti, i otkriven je slučaj lažne diplome u Poreskoj upravi RS (PU RS). Opština Kalinovik i Orijentalni institut morali su poništiti javne konkurse na kojima su uočene netransparentne prakse ili prakse favorizovanja unaprijed određenih kandidata, dok PU RS preduzima mjere sa ciljem otpuštanja radnice, i to tek po ponovnom interesovanju TI BiH.